

УДК 336.77

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8\(50\)-546-558](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8(50)-546-558)

Чуб Павло Михайлович кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи та страхування, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, пр-т Перемоги, 54/1, м. Київ, 03057, тел.: (044)371-62-84, <https://orcid.org/0000-0001-9256-9234>

Охрименко Ірина Борисівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи та страхування, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, пр-т Перемоги, 54/1, м. Київ, 03057, тел.: (044) 371-62-84, <https://orcid.org/0000-0002-7408-5145>

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ В КРЕДИТНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ БАНКУ

Анотація. У статті розглянуто підходи до групування показників аналізу кредитного портфеля банку. Запропоновано авторське групування показників, наповнення та розрахунок коефіцієнтів, визначено основні характеристики та особливості застосування. Всередині груп показників виділено найважливіші для аналізу ефективності кредитного портфеля банку в сучасних умовах. Метод аналізу показників (коефіцієнтний метод), що є основним методом управління кредитним портфелем, дає змогу банку всебічно (кількісно та якісно) оцінити роботу з управління власним кредитним портфелем. До складу класифікаційних груп методу аналізу показників включені 4 групи визначених показників. Обов'язкові показники кредитного ризику, що встановлені НБУ та мають заздалегідь визначені критеріальні значення, які застосовуються всіма банками. Агреговані показники якості управління кредитним портфелем, які показують якість управління і рівень ризиковості кредитного портфеля банку. Показники достатності резервів банку для покриття збитків, які показують забезпеченість резервами різних ризикових складових кредитного портфеля; Показники доходності кредитного портфеля, які показують дохідність і рентабельність портфеля у цілому і його окремих складових. У кожній групі запропоновано свій склад показників та відповідні критеріальні значення, які були переглянуті й уточнені враховуючи реальну сучасну практику банків України та поточну економічну ситуацію. За результатом проведеного дослідження зроблено методичні пропозиції щодо можливого використання розробленої системи показників аналізу кредитного портфеля банками на практиці. Підкреслено, що система показників є гнучкою

до трансформацій і застосовані показники можуть бути використані на практиці і порівняні з певними критеріальними значеннями, які розробляються кожним банком самостійно.

Ключові слова: комерційний банк, кредитні операції, кредитний ризик, кредитний портфель, управління кредитним портфелем, ефективність кредитного портфеля.

Chub Pavlo Mykhailovych PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Banking and Insurance Department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman: 03057, Kyiv, Prospect Peremogy 54/1, tel.: (044) 371-62-84, <https://orcid.org/0000-0001-9256-9234>

Okhrymenko Iryna Borysivna PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Banking and Insurance Department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Prospect Peremogy 54/1, Kyiv, 03057, tel.: (044) 371-62-84, <https://orcid.org/0000-0002-7408-5145>

ANALYSIS OF LOAN PORTFOLIO PERFORMANCE INDICATORS IN THE BANK'S CREDIT MANAGEMENT

Abstract. The article considers approaches to grouping indicators of analysis of the bank's loan portfolio. The author's own grouping of indicators, filling and calculation of coefficients are proposed, the main characteristics and features of application are determined. Within the groups of indicators, the most important ones for analysing the efficiency of the bank's loan portfolio in modern conditions are allocated. The method of analysis of indicators (coefficient method), which is the main method of loan portfolio management, allows the bank to comprehensively (quantitatively and qualitatively) assess the work on managing its own loan portfolio. The classification groups of the indicator analysis method include 4 groups of defined indicators. Mandatory credit risk indicators established by the NBU and having predefined criterion values that are applied by all banks. Aggregate indicators of loan portfolio management quality, which show the quality of management and the level of riskiness of the bank's loan portfolio. Indicators of adequacy of the bank's provisions for losses, which show the provisioning of various risk components of the loan portfolio. Loan portfolio profitability indicators, which show the profitability and profitableness of the portfolio as a whole and its individual components. Each group has its own set of indicators and corresponding criterion values, which have been revised and refined to reflect the current practice of Ukrainian banks and the current economic situation. Based on the results of the study, methodological proposals are made on the possible use of the developed

system of indicators for analysing the loan portfolio by banks in practice. It is emphasised that the system of indicators is flexible to transformations and the applied indicators can be used in practice and compared with certain criterion values developed by each bank independently.

Keywords: commercial bank, lending operations, credit risk, loan portfolio, loan portfolio management, loan portfolio efficiency.

Постановка проблеми. У структурі балансу банку кредитний портфель розглядається як єдине ціле та важлива складова частина активів банку, що має свій рівень дохідності та ризику. Тому, для успішного кредитування – забезпечення повернення наданих позичок та підвищення дохідності кредитних операцій, банки мають впровадити ефективну та гнучку систему управління власним кредитним портфелем, яка б враховувала різні аспекти діяльності банку: від загальної стратегії і кредитної політики банку до необхідності дотримання регуляторних норм і збалансування ризик-апетитів. Досягнути ж цього можна завдяки детальному вивченню теоретичних і практичних питань аналізу ефективності управління кредитним портфелем банку.

Метою статті є побудова системи показників ефективності кредитного портфеля банку з визначенням конкретних груп, показників кожної групи, їх критеріальних значень та особливостей використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних учених, що займалися та продовжують займатися даною проблемою особливо відзначимо роботи А.М. Мороза [1; 2], А.М. Герасимовича [3], І.М. Парасій-Вергуленко [3; 4], Л.О. Примостки [5; 6], Т.П. Остапишин, І.Б. Охрименко [7], П.М. Чуба [5; 12], Ю.В. Бугель [8] та ін. Цими авторами було зроблено значний вклад у теорію аналізу банківської діяльності і, зокрема, що стосується підходів до оцінки показників управління кредитним портфелем банку. Проте наразі бракує наробок, які б розкривали особливості проблематики дослідження у контексті сучасних змін.

Так, перша складність впровадження методу аналізу показників в практичну банківську діяльність полягає у недостатній розробленості теорії комплексного системного поділу показників на відповідні класифікаційні групи, складу показників в середині кожної групи, їх критеріальних значень для українських банків; друга – у застосуванні такої теорії, при умові її побудови та обґрунтуванні на практиці, в тому числі, що стосується доцільності застосування окремих в сучасних умовах. Тому систематизація показників аналізу кредитного портфеля банку є сьогодні актуальним питанням, що має теоретичне і практичне значення.

Виклад основного матеріалу. Серед методів управління кредитним портфелем банку основним, на нашу думку є метод аналізу показників. Даний

метод дозволяє в повному обсязі кількісно та якісно оцінити роботу банку з управління власним кредитним портфелем.

Найважливішим видом методу аналізу показників є коефіцієнтний метод. Коефіцієнтний метод передбачає встановлення певних кількісних співвідношень між статтями балансу. У деяких країнах світу ці співвідношення вводяться та контролюються владою, в інших – їх встановлюють та дотримуються самі банки.

Загалом цей метод деякі вчені розглядають як один з варіантів рейтингового методу з тією різницею, що шкалу оцінювання заздалегідь сформовано й вона складається з мінімуму значень ранжування. До його позитивних характеристик слід віднести передусім простоту та нескладність розрахунків. Кількість розрахункових коефіцієнтів може бути необмежено великою. Деякі комп'ютерні програми для здійснення цього аналізу розраховують більше ста коефіцієнтів [5, с. 87]. Кількість і набір необхідних коефіцієнтів визначають за результатами фінансового аналізу. З одного боку, що більше коефіцієнтів розраховується, то докладніший аналіз можна зробити, з другого боку, зі зростанням кількості показників завдання аналізу ускладнюється.

Розглянувши та всебічно проаналізувавши показники, що якісно і кількісно оцінюють роботу банку з управління кредитним портфелем (враховуючи при цьому вітчизняний та зарубіжний досвід), ми прийшли до висновку, що найдоцільнішою в наших умовах буде систематизація поділу цих показників на чотири групи (рис. 1).

Група показників ефективності кредитного портфеля	Основна характеристика та особливості застосування
Обов'язкові показники кредитного ризику, встановлені НБУ	<ul style="list-style-type: none">• Дотримання цих нормативів є обов'язковим для всіх банків
Агреговані показники якості управління кредитним портфелем	<ul style="list-style-type: none">• Характеризують якість управління кредитним портфелем, порівнюють його з різними статтями, виражають сукупний кредитний ризик
Показники достатності резервів банку для покриття збитків	<ul style="list-style-type: none">• Дають інформацію про достатність резервів банку, порівнюючи з ризиковими статтями
Показники доходності кредитного портфеля	<ul style="list-style-type: none">• показують рівень доходності і рентабельності кредитного портфеля, розраховуються за різними сегментами
Інші показники	<ul style="list-style-type: none">• встановлюються і використовуються банками, виходячи з індивідуальних особливостей і поточних завдань

Рис. 1. Система показників ефективності кредитного портфеля банку
Джерело: авторська розробка на основі [3-9, 13]

Перша група показників - обов'язкові показники кредитного ризику встановлені НБУ На коефіцієнтному методі базується використання НБУ обов'язкових економічних нормативів для оцінки кредитного ризику банків, які є дієвим інструментом підтримки стабільності банків. Дотримання допустимих значень нормативів кредитного ризику також можна розглядати як індикатор якості кредитного портфеля (табл. 1).

Таблиця 1.

Обов'язкові показники кредитного ризику, що встановлені НБУ

Умовне позначення	Назва показника	Методика розрахунку	Нормативне значення
Н7	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента	$\frac{З\ 1к}{РК} \cdot 100\ %$	Не більше 25 %
Н8	Норматив великих кредитних ризиків	$\frac{З\ вел\ 1к}{РК} \cdot 100\ %$	Не більше 800 %
Н9	Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами	$\frac{З\ пов}{РК} \cdot 100\ %$	Не більше 25 %

Джерело: авторська розробка на основі [9]

Обов'язковими показниками є норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше ніж 25 % — Н7), норматив великих кредитних ризиків (не більше ніж 8-кратний розмір регулятивного капіталу — Н8), норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше ніж 25 % — Н9).

Складові, що входять у формули табл. 1 мають такий зміст:

З 1к - сукупна заборгованість за всіма виданими кредитними операціями щодо одного клієнта чи банку-контрагента, а також дебіторську заборгованість;

З вел 1к - сукупний розмір всіх зобов'язань, що складають великий кредитний ризик (не менше 10% РК) одного контрагента або групи пов'язаних контрагентів (із урахуванням позабалансових зобов'язань);

З пов - сукупної суми всіх вимог банку до пов'язаних з банком осіб та суми всіх фінансових зобов'язань, наданих банком щодо пов'язаних з банком осіб;

РК – регулятивний капітал банку.

Дотримання обов'язкових економічних нормативів є обов'язковим для всіх банків.

Друга група показників - агреговані показники (складні показники, що розраховуються як агрегат) включають в себе зведені статті банку (частіше всього балансу) і характеризують якість управління кредитним портфелем співставляючи та аналізуючи його об'єм з сукупними активами, капіталом, депозитами; виражають сукупний кредитний ризик банку (сукупний ризик кредитного портфеля) в гривнях і відсотках (табл. 2).

Таблиця 2.

Агреговані показники ефективності кредитного портфеля

Умовне позначення	Назва показника	Методика розрахунку	Нормативне значення
Агр 1	Показник частки кредитного портфеля у сукупних активах	Кредитний портфель / Активи	Не > 65 - 75
Агр 2	Показник частки кредитного портфеля у сукупних зобов'язаннях	Кредитний портфель / Зобов'язання	Не > 90
Агр 3	Коефіцієнт співвідношення капіталу до кредитного портфеля	Капітал / Кредитний портфель	Не < 15
Агр 4	Коефіцієнт темпу росту кредитного портфеля.	Динаміка росту кредитного портфеля	не має

Джерело: авторська розробка на основі [[3-8]

Показник частки кредитного портфеля у сукупних активах (коефіцієнт кредитної активності) говорить про “перевантаженість” (високу питому вагу) кредитного портфеля банку в загальних активах, та про можливі проблеми банку з ліквідністю, якщо він дорівнює чи більший 65% (міжнародна практика) [1; 2; 7; 8]. Деякі науковці, аналізуючи цей показник розглядають його як індикатор рівня кредитної активності (при значенні в межах до 65% він вважається пасивним, а більше за 75% – агресивним) [10; 11]. В цьому випадку банку необхідно направити ресурси в інші види активів, скоротивши таким чином об'єм кредитного портфеля. Вважається також, що якщо зазначений показник перевищує 80%, це означає, що у банку серйозні проблеми з ліквідністю [12, с.101]. Проте, зазначений коефіцієнт характеризує ризикованість не так кредитного портфеля комерційного банку, як його активних операцій загалом.

Показник частки кредитного портфеля у сукупних зобов'язаннях (коефіцієнт використання залучених та запозичених коштів) дає інформацію про якість управління кредитним портфелем банку виходячи із наявної бази

залучених та запозичених коштів. Тобто, більш високий рівень зобов'язань передбачає більш стабільну базу при розміщенні кредитів. Для оцінки рівня зазначеного показника можна використовувати середнє співвідношення між наданими кредитами та депозитами за строками. І.М. Парасій-Вергуленко вважає, що нормативне значення коефіцієнта Агр 2 має перебувати в межах 75% [4, с.195]. В умовах високої капіталізації вітчизняних банків (що пов'язано з обов'язковими вимогами НБУ) нормативне значення цього показника, на нашу думку, повинно бути не більше 90%.

Коефіцієнт співвідношення капіталу до кредитного портфеля (коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом) характеризує рівень забезпеченості кредитних вкладень капіталом банку. Цей коефіцієнт показує, яка частина кредитного портфеля фінансується за рахунок власного капіталу. Зростання даного коефіцієнта свідчить про посилення захищеності кредиторів власним капіталом. Ми вважаємо, що капітал банку повинен на 15% покривати його кредитний портфель.

Коефіцієнт темпу росту кредитного портфеля. Ріст кредитних вкладень означає зростання кредитного ризику і потребує оптимізувати резервний фонд банку для компенсації можливих втрат за кредитами. Вивчення даного показника, що характеризує динаміку кредитного портфеля, дозволяє прогнозувати загальну потребу в резервуванні під повернення кредитів і корегувати показник захищеності від кредитного ризику. Нормативного значення коефіцієнт темпу росту кредитного портфеля, звісно, не має. На темпи росту цього коефіцієнта впливають не лише внутрішні фактори, а й зовнішні, зокрема, досить відчутно впливає циклічність економічного розвитку.

Що стосується коефіцієнтів цієї групи, на нашу думку, банкам доцільно використовувати в аналізі кредитного портфеля всі агреговані показники. Зміна їх динаміки є однаково важливою при оцінці ефективності кредитного портфеля.

Третя група показників - показники достатності резервів банку для покриття збитків дає інформацію про достатність резервів банку, про їх співвідношення з об'ємом всіх наданих і непогашених позичок, з сумами списаних позичок, а також з сумами сумнівних та втрачених списань. В результаті, чим меншим буде об'єм проблемних та списаних позичок, тим меншим буде розмір резерву і якіснішим кредитний портфель банку (табл. 3).

Таблиця 3.

Показники достатності резервів банку для покриття збитків

Умовне позначення	Назва показника	Методика розрахунку	Нормативне значення
Рез 1	<i>Коефіцієнт захищеності кредитного портфеля резервом</i>	Резерви за позичками / Кредитний портфель	Не > 5 -10
Рез 2	<i>Коефіцієнт покриття кредитного ризику</i>	Кредитний ризик / Капітал	Не > 30
Рез 3	<i>Показник частки «надійних позичок» в кредитному портфелі</i>	"Надійні позички" кредитного портфеля / Кредитний портфель	Чим вище, тим краще
Рез 4	<i>Показник частки «ненадійних позичок» в кредитному портфелі</i>	"Ненадійні позички" кредитного портфеля / Кредитний портфель	Не > 20
Рез 5	<i>Коефіцієнт покриття збиткових позичок резервом</i>	Резерви на покриття збитків за позичками / Позички, що не приносять дохід	Не < 100
Рез 6	<i>Показник частки списаних позичок в кредитному портфелі</i>	Списані позички / Кредитний портфель	Не > 1,5
Рез 7	<i>Показник частки списаних позичок в проблемних позичках</i>	Списані позички / Проблемні позички	Чим вище, тим краще

Джерело: авторська розробка на основі [3-9, 13]

Коефіцієнт захищеності кредитного портфеля резервом свідчить про достатність резерву під кредитну заборгованість на випадок неповернення позичок. Чим менше його значення, тим якісніший, а відтак, менш ризиковий кредитний портфель; в міжнародній банківській практиці він варіюється в межах 2–5% [7; 12]. Однак, враховуючи специфічні ризикові обставини банків України, які функціонують в несприятливому економічному та політичному середовищі, стає зрозумілим, що критеріальні значення даного показника мають бути значно вищими, і становити десь біля 10%. При його розрахунку бажано використовувати фактичний розмір створених резервів, а не умовно-розрахунковий.

Коефіцієнт покриття кредитного ризику (класифікованих позик) капіталом банку характеризує можливість покриття сукупного кредитного ризику банку його капіталом. Під сукупним кредитним ризиком зазначеного показника ми розуміємо абсолютну суму втрат, яка прогнозується шляхом

множення класифікованих кредитів за групами ризику на встановлений коефіцієнт ризику. Низьке значення показника забезпечує безризикову роботу банку; його зростання до 30% свідчить про підвищення кредитного ризику в діяльності банку; подальше збільшення даного показника (більше 30%) вочевидь призведе до ознак банкрутства банку [6; 12]

Якість кредитного портфеля залежить від питомої ваги у ньому «надійних» та «ненадійних позичок». Виходячи з Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями до надійних (кредитоспроможних) позичальників, відносять:

- юридичних осіб із визначеним внутрішнім рейтингом класів «1» та «2»;
- фізичних осіб (у тому числі підприємців), банків та бюджетних установ - із аналогічним рейтингом.

До ненадійних (некредитоспроможних) позичальників відносять:

- юридичних осіб – від класу «б» і нижче;
- фізичних осіб, банків та бюджетних установ – від класу «4» і нижче [13].

З даних табл. 3 випливає, що чим вища частка «надійних позичок» в загальному кредитному портфелі тим краще (показник Рез 3). Що більша частка «ненадійних позичок» в кредитному портфелі, то вищий рівень його ризику та нижча якість. Ми вважаємо, що в умовах сьогодення питома вага «ненадійних позичок» в загальному кредитному портфелі повинна становити не більше 20% (показник Рез 4).

Коефіцієнт покриття збиткових позичок резервом характеризує ступінь захисту від кредитного ризику, якість кредитного портфеля банку та управління ним. Розраховується як відношення резервів на покриття збитків за позичками до позичок, що не приносять дохід (збиткових позичок). До позичок, що не приносять дохід пропонуємо віднести загальну суму прострочених позичок та пролонгованих більше, ніж на 90 днів; тобто розширену групу позичок проблемного характеру, що включають в себе не тільки фактичну, але й потенційну пролонговану та прострочену заборгованість. Критеріальний рівень даного показника на нашу думку має бути не меншим 100%. При розрахунку цього показника слід використовувати фактичний розмір створених резервів, а не умовно-розрахунковий.

Показник частки списаних позичок в кредитному портфелі характеризує частку безнадійно не погашених позичок і, відповідно, якість кредитного портфеля. Критеріальний рівень даного показника в міжнародній банківській практиці – 0,25 - 1,5% [7; 12].

Показник частки списаних позичок в проблемних позичках вказує на необхідність створення резервів на покриття збитків за позичками, а також на

частку списаної від загального об'єму проблемних позичок. Частка списаних позичок характеризує ефективність роботи банку з безнадійними кредитами і позитивно впливає на якість кредитного портфеля, очищуючи його від ризиків та зменшуючи частку прострочених позичок; тому чим вищим буде значення показника, тим краще. Його можна розраховувати і як відношення прострочених та пролонгованих позичок до списаної безнадійної заборгованості.

Вважаємо, при аналізі кредитного портфеля найбільш важливими є перші п'ять показників достатності резервів банку.

Четверта група показників - показники доходності кредитного портфеля. Аналіз будь-яких операції повинен завершуватись оцінкою їх ефективності, тобто аналізом їх доходності та рентабельності (табл. 4).

Таблиця 4.

Показники доходності кредитного портфеля

Умовне позначення	Назва показника	Методика розрахунку	Нормативне значення
Дох 1	Показник прибутковості кредитного портфеля	Процентна маржа за позичками (відсотки отримані - відсотки сплачені) / Кредитний портфель	Чим вище, тим краще
Дох 2	Показник потенційного росту кредитного портфеля	Процентна маржа за позичками / Капітал	10 – 20 %
Дох 3	Показник доходності кредитів, що приносять дохід	Отримані проценти за позичками / Позички, що приносять дохід	Чим вище, тим краще
Дох 4	Показник прибутковості кредитів, що приносять дохід	Процентна маржа за позичками / Позики, що приносять дохід	Чим вище, тим краще
Дох 5	Коефіцієнт частки позичок, що не приносять доходу у активах	Позички, що не приносять дохід / Активи	Не > 10
Дох 6	Коефіцієнт частки позичок, що не приносять доходу у кредитному портфелі	Позички, що не приносять дохід / Кредитний портфель	Чим нижче, тим краще
Дох 7	Коефіцієнт частки пролонгованих кредитів у кредитному портфелі	Пролонгована заборгованість / Кредитний портфель	Не > 15
Дох 8	Коефіцієнт частки прострочених кредитів у кредитному портфелі	Прострочена заборгованість / Кредитний портфель	Не > 10

Джерело: авторська розробка на основі [3-7]

Показник прибутковості кредитного портфеля характеризує рентабельність кредитних операцій банку, враховуючи витрати на формування ресурсної бази для надання позик. Тобто, відношення процентної маржі дає уявлення про прибутковість на 1 грн. кредитних вкладень. В світовій банківській практиці це співвідношення варіюється в межах від 0,6 до 1,4% [7; 12]. Вважаємо, що в Україні нормативне значення даного показника повинно бути значно вищим.

Показник потенційного росту кредитного портфеля свідчить про частку маржі в капіталі і про можливість банку розширювати позичкові операції. За міжнародними стандартами його рівень 10 – 20% [7; 12].

Показник доходності кредитів, що приносять дохід свідчить про високий ризик кредитного портфеля при високому доході в порівнянні з іншими банками та про високу частку проблемних позичок і низьку якість кредитного портфеля банку при низькому рівні доходності. Відповідно, нормою даного показника буде його середнє значення в цілому по всіх комерційних банках. Відношення отриманих процентів до позичок, що приносять дохід, показує реальну доходність позичок.

Показник прибутковості кредитів, що приносять дохід говорить про високу доходність і ризиковість робочих позичок (в порівнянні з іншими банками), якщо він збільшується, і про пониження якості робочих позичок, якщо він зменшується. Нормативний рівень цього показника орієнтується на середнє значення. При збільшенні позичок, що не приносять доходу, постає необхідність збільшення віддачі доходних активів.

Коефіцієнт частки позичок, що не приносять доходу у активах показує об'єм позичок, що не приносять доходу, в активах банку. Даний показник розглядається в динаміці, при його рості якість кредитного портфеля знижується. Значення цього коефіцієнта не повинно перевищувати 10% [3; 4].

Коефіцієнт частки позичок, що не приносять доходу у кредитному портфелі дає інформацію про частку позичок, що не приносять дохід, в загальній сумі залишків за всіма позичковими рахунками. Даний показник не має критеріального рівня; чим менше його значення, тим якісніший буде кредитний портфель.

Коефіцієнт частки пролонгованих кредитів у кредитному портфелі показує питому вагу пролонгованих позичок в загальному кредитному портфелі банку. Вивчаючи даний показник доцільно проаналізувати склад кредитів за кількістю пролонгацій та за термінами пролонгації. Висока питома вага пролонгованої заборгованості в сукупному кредитному портфелі негативно впливає на короткострокову (миттєву) ліквідність банку. Значення цього показника не повинно перевищувати 10 - 15% [3; 4].

Коефіцієнт частки прострочених кредитів у кредитному портфелі характеризує ефективність кредитної політики комерційного банку, врахо-

вуючи підвищений ризик неповернення певної частини позичок. Висока питома вага простроченої заборгованості в сукупному кредитному портфелі негативно впливає на загальну ліквідність банку. Значення даного коефіцієнта має бути не більше 7 - 10% [4; 7].

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, необхідно відмітити, що розглянуті нами показники можуть бути використані в практичній діяльності банками України і порівняні з певними критеріальними значеннями, які розробляються кожним комерційним банком самостійно на основі статистичного ряду фактичних даних кожного коефіцієнта за минулі роки. За результатами аналізу керівництвом банку повинні прийматися рішення щодо зміни структури (обсягів) кредитного портфеля з метою підвищення дохідності вкладень та зниження долі проблемних позичок.

За результатами проведеного аналізу коефіцієнтів кредитного портфеля банк може побудувати зведену таблицю, що містить у собі окремі класифікаційні критерії і результати на конкретні дати. Число цих критеріїв має встановлюватися банком самостійно, в залежності від його спеціалізації, розміру та кола клієнтури. Для пошуку найбільш значущих для банку показників можна використовувати економіко-математичні методи моделювання.

Література:

1. Мороз А. М. Кредитний менеджмент: навч. посіб./ А. М. Мороз, Р. І. Шевченко, І. В. Дубик. К. : КНЕУ, 2009. 399 с.
2. Операції банків і небанківських кредитних установ [Електронний ресурс]: підручник [А.М.Мороз, М.І.Савлук, Т.П.Остапишин та ін..] ; за наук. ред.. А.М.Мороза. К.: КНЕУ, 2013. 543 с.
3. Аналіз банківської діяльності: Підручник / [А.М. Герасимович, І.М. Парасій-Вергуненко, В.М. Кочетков та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. - К.:КНЕУ, 2010. 599 с.
4. Парасій-Вергуленко І.М. Аналіз банківської діяльності: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: КНЕУ, 2003. – 347 с.
5. Примостка Л.О., Чуб П.М., Карчева Г.Т. Управління банківськими ризиками : навчальний посібник. Київ : Київський національний економічний університет, 2016. 466 с.
6. Управління банківськими ризиками: підручник /. Л. О. Примостка, І. В. Краснова, В. В. Лавренюк та ін. Київ : КНЕУ, 2018. 535, [1] с .
7. Кредитний менеджмент у банку [Електронний ресурс] : підручник / [С. М. Аржевітін, Т. П. Остапишин, І. Б. Охрименко та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Аржевітіна та к.е.н., доц. Т. П. Остапишин. Київ : КНЕУ, 2017. 499, [5] с.
8. Бугель Юлія Володимирівна. Управління кредитним портфелем комерційного банку в ринкових умовах господарювання. : Дис... канд. наук: 08.00.08 - 2009. – 216 с.
9. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Постанова Правління НБУ від 28.08.2001р. № 368. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-0>
10. Затворницький К.С. Критерії оцінки якості кредитного портфеля банку. Фінансовий простір. 2018. № 4. С. 99-108.
11. Табенська Ю.В. Аналіз та оцінка якості кредитного портфелю банку. Молодий вчений. 2018. № 8 (2). С. 397-399.

12. Чуб П.М. Підходи до управління кредитним портфелем комерційного банку / Дисертація кандидата економічних наук / Київ, 2003. 232 с.

13. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова Правління Національного банку України № 351 від 30.06.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

References:

1. Moroz A.M. (2009) Kredytnyi menedjment: navchalnyi posibnyk. [Credit management: a textbook]. K.: KNEU. 399p. [in Ukrainian]

2. Moroz A.M. Savluk M.I. Ostapushyn T.P. (2013) Operatsiyi bankiv a nebankivskyh kredytnyh ustanov. [Operations of banks and non-bank credit institutions: textbook]: K. : KNEU/ 544p. [in Ukrainian]

3. Gerasimovych A.M. Parasiy-Vergulenko I.M., Kochetkov V.M. (2010) Analiz bankivskoyi diyalnosti: pidruchnyk. [Analysis of banking activity: A textbook] K. : KNEU. 599p. [in Ukrainian]

4. Parasiy-Vergulenko I.M. (2003) Analiz bankivskoyi diyalnosti: navchalnyi posibnyk dlia samostiynogo vyvchennia dyscypliny [Analysis of banking activities: Study guide for self-study of the discipline] K. : KNEU. 347p. [in Ukrainian]

5. Prymostka, L.O., Chub, P.M., Karcheva, H.T. (2016), Upravlinnia bankivs'kymy ryzykamy: navchalnyi posibnyk [Banking risk management]. K. : KNEU. 399p. [in Ukrainian]

6. Prymostka, L.O., Krasnova I.V, Lavreniuk V.V. (2018) Upravlinnia bankivs'kymy ryzykamy: pidruchnyk [Banking risk management: a textbook] K. : KNEU. 466p. [in Ukrainian]

7. Arzevitin S.M., Ostapushyn T.P., Okhrymenko I.B. (2017) KJredytnyi menedzment u банку Кредитний менеджмент у банку [Credit management in the bank]: K.: KNEU. 499p. [in Ukrainian]

8. Bugel Y.V. (2009) Upravlinnia kredytnym portfelem komertciynogo банку v rynkovykh umovah gospodariuvannia: dysertaciya kandydata ekonomichnyh nauk. [Managing the loan portfolio of a commercial bank in market conditions] 216 p. [in Ukrainian]

9. Instrukciya pro poriadok reguluvannia diyalnosti bankiv v ukrayini. Postanova pravlinnia NBU № 368. vid 28.08.2001p. [Instruction on the procedure for regulating the activities of banks in Ukraine.] Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-0> [in Ukrainian]

10. Zatvornytsky, K.S. (2018), Kryteriyi otcinky yakosti kredytnogo portfeliu банку [Criteria for assessing the quality of the bank's loan portfolio]. *Finansovyyi prostir*. vol. 4. pp. 99-108. [in Ukrainian]

11. Tabenskaya, J.V. (2018) Analiz ta otcinka yakosti kredytnogo portfeliu банку [Analysis and assessment of the quality of credit portfolio of the bank]. *Molodyj vchenyj*. vol. 8 (2). pp. 397-399. [in Ukrainian]

12. Chub, P.M. (2003) Pidhody do upravlinnya kredytnym portfelem komertciynogo банку : dysertaciya kandydata ekonomichnyh nauk. [Approaches to managing a commercial bank's loan portfolio] 232p. [in Ukrainian]

13. Pro zatverdzennia polozennia pro vyznachennia bankamy Ukrayiny rozmiru kredytnogo ryzyku za aktyvnymy operatsiamy/ Postanova pravlinnia NBU № 351 від 30.06.2016. [On Approval of the Regulation on Determination of the Amount of Credit Risk for Active Banking Operations by Banks of Ukraine : Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine] Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text> [in Ukrainian]